

*Магаліс Олександр Володимирович,
кандидат мистецтвознавства, концертмейстер вищої категорії
ПЦК «Народна хореографія» КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»*

МОТИВАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО НАВЧАННЯ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Досліджуючи проблему мотивації студентів до навчального процесу, слід пам'ятати, що наша епоха характеризується певною фрустрацією в площині загальнолюдських цінностей. Враховуючи це, слід зазначити, що людині у студентському віці, у якій через вікові особливості ще не сформована моральна опора і яка не завжди має достатньо сталих та чітко сформованих уявлень про добро і зло, інколи важко зорієнтуватися.

Слід констатувати, що: «... цінність вищої освіти як засобу отримати глибокі й міцні знання та стати висококваліфікованим фахівцем останнім часом різко знизилася. Поширення набуває мотивація вступу до закладів вищої освіти заради диплому. Значна кількість студентів не усвідомлює мети свого навчання у закладі вищої освіти...» [3, с. 73]. Важливе спостереження навели М. Андреева та Н. Погранична зазначивши, що: «Часто абітурієнти обирають заклад вищої освіти не з огляду на глибоке професійне зацікавлення, а під впливом оточення – друзів, родичів або згідно з принципом доступності за результатами ЗНО. У рідкісних випадках таке рішення виявляється вдалим і відповідає справжнім уподобанням студента» [1, с. 159].

Роздуми над даною проблематикою дозволяють дійти висновку, що серед мотивів до навчання може бути особистий приклад педагога, який реалізував себе у сфері своїх інтересів та набув авторитету в середовищі студентів з ряду причин. Серед них можна виокремити наступні:

- Людина слова;
- Отримав суспільне визнання у сфері, якою займається;
- Досягнув певного матеріального благополуччя;
- Має привабливий та глибокий внутрішній світ;
- Сповідує сакральне ставлення до родини як суспільного інституту.

Підсумовуючи вище наведене слід зазначити, що важливою складовою успішної педагогічної діяльності є вміння викладача мотивувати свою аудиторію до навчання, адже: «... пасивного, байдужого учня музично грамотним і естетично вихованим зробити неможливо» [6, с. 262–263].

У контексті наукової праці слід розглянути також й інші точки зору. Так, зокрема Л.

Костенко та Л. Шумська зазначили, що саме: «... значущість процесу пізнання для особистості робить знання і процес пізнання самостійною цінністю» [4, с. 32]. Спираючись на сучасні педагогічні напрацювання в площині освіти, дослідниці звернули увагу на «... формування самостійного творчого мислення у студентів...» [4, с. 67], що є невід'ємною складовою їх творчої діяльності. Задля забезпечення такого змісту навчального процесу науковиці рекомендують відходити від традиційного запам'ятовування знань. Натомість вони акцентують увагу викладачів на організацію студентів до пізнавальної та «... навчально-дослідницької діяльності» [4, с. 67].

Продовжуючи висвітлення психологічного аспекту в площині мотивації студентів до навчання слід навести цитату з монографії Т. Турчиної «Початкова музична освіта: проблеми модернізації». Зокрема, науковиця зазначає: «... незаперечним є той факт, що у вирішенні багатьох проблем музичного виховання наука спирається на психологію» [6, с. 226–227]. На сторінках монографії розглянуто модернізацію початкової музичної освіти в Україні в контексті психології. Здобувач освіти з об'єкта музичного виховання стає об'єктом, який безпосередньо приймає участь у формуванні своєї творчої індивідуальності. В даній модернізованій моделі початкової музичної освіти, що представлена на розсуд читача, викладач виступає в ролі партнера свого учня, який в процесі навчання як і учень продовжує удосконалювати свої уміння та творчі здібності, розвивати свою індивідуальність. Педагогічний процес на сторінках даної монографії розглянутий як: «... процес взаємного духовного збагачення педагогів і дітей в умовах комфортно-сприятливого клімату взаємовідносин та індивідуальної співтворчості» [6, с. 227]. Дослідниця також пропонує мотивувати студентів до навчання за допомогою навчального репертуару. Схожої думки також дотримуються І. Сінельников та В. Сінельникова, зазначаючи, що: «Репертуар впливає на весь навчально-виховний процес в колективі ...» [5, с. 213].

В свою чергу Л. Бондар та Н. Литвинчук приходять до наступного висновку: «... навчальна діяльність студентів є полімотивованою, оскільки активність у навчальній діяльності може бути викликана різними мотивами. Навчаючи студентів, варто розуміти мотиви навчальної діяльності для корекції методів навчального процесу, формування позитивної навчальної мотивації. Такий підхід буде сприяти підвищенню ефективності навчального процесу та професійній підготовці студентів» [2, с. 69].

Узагальнюючи викладений вище матеріал зазначимо, що питання мотивації студентів до навчання є досить актуальним. Серед основних чинників, що сприяють підвищенню пізнавальної активності здобувачів освіти у цій науковій роботі наведено наступні: професійно-особистісний приклад викладача; викладач як партнер; формування у студентів навичок творчого, креативного мислення; навчальний репертуар як мотиваційний чинник.

Інформація, викладена в дослідженні, може бути використана у педагогічній практиці, а також у процесі викладання навчальних дисциплін, пов'язаних із педагогічною діяльністю.

Література

1. Андрєєва М., Погранична Н. Мотивація студентів як необхідна умова підвищення якості навчання. Молодь і ринок. Щомісячний науково-педагогічний журнал. 2025. № 11 (243). URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/346026/334031> (дата звернення: 04.03.2026).
2. Бондар Л. В., Литвинчук Н. Б. Мотивація навчальної діяльності студентів як провідний чинник підготовки майбутніх фахівців. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія»: науковий журнал. Острог: Вид-во НаУОА. 2020. № 11. С. 67–71.
3. Васюк О. В., Виговська С., Виговський А. Ю. Мотивація студентів як необхідна умова підвищення якості навчання. Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія. 2019. № 7(4), С. 73–78. URL: <https://doi.org/10.31548/hspedagog2019.04.073> (дата звернення: 04.03.2026).
4. Костенко Л. Ю., Шумська Л. Ю. Методика викладання хорового диригування: навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів / Л. В. Костенко, Л. Ю. Шумська. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2012. 98 с.
5. Сінельников І. Г., Сінельникова В. В. Фольклорний ансамбль і його репертуар. Сучасне вокальне мистецтво в Україні: колект. монографія / ред.-упоряд. В. В. Сінельникова, А. Б. Попова. Київ: Вид-во Ліра-К, 2017. С. 213–218.
6. Турчин Т. М. Початкова музична освіта: проблеми модернізації: монографія. Чернігів: ПАТ «ЛВК «Десна», 2013. 368 с.